

Cadeau van Stichting “Kerstfeest op zee”

Oulu, Finland, 1978

Rond de tafel in de salon van de kapitein heerste een gezellige spanning. Het was eerste kerstdag. Om kwart over tien waren uit ons bed getrommeld met het verzoek om warme chocolade melk te komen drinken. En er was een taart gebakken door de Portugese kok. Elf bemanningsleden, de vrouw van de kapitein en hun twee kinderen.

Al bijna zes maanden was ik aan boord op deze forse, nog bijna splinter nieuwe coaster. Gebouwd in maart 1978 was het ook haar eerste kerst. Zo lang aan boord was deze omgeving me eigen geworden. Collega's waren gegaan en gekomen en sommigen teruggekomen. Indonesië, Portugal, Kaapverdië, Friesland, Groningen, Nederland, zoveel afwisseling. Het leverde vaak leerzame momenten en gesprekken op. Met de vrouw van de kapitein en hun dochtertje was ik in de zomer naar Noorwegen gevlogen en opgestapt. Zo zaten we als een soort familie nu in Finland een witte kerst te vieren.

Gisteren waren we aangekomen na een ingewikkelde tocht door het ijs van de Botnische Golf voor de kust van Finland. Een nacht hadden we nauwelijks geslapen. Vroeg in de nacht kwamen we vast in het ijs te zitten tijdens een wacht die ik had met de eerste stuurman. De Finse ijsbreker die in dat gebied heen een weer voer van zuid naar noord v.v. om een vaargeul open te houden kwam ons verlossen door om ons heen te varen en het ijs te breken. Daarna konden we achter de ijsbreker aan. Maar het vroom -35 en zelfs achter de ijsbreker bevroor het water weer en kwamen we vast te zitten. De ijsbreker kwam dan naar achteren om ons te slepen. Met vier man hesen we de zware tros aan boord en maakte vast. De kapitein riep ons met klem om direct naar binnen te komen vanwege de kou. Als in overleg met de ijsbreker besloten werd weer los te maken moesten we weer naar buiten. Het verhaal was dat als de ijsbreker het schip sleepte er voor betaald moest worden. Door die strenge vorst hebben we meerdere keren moeten vastleggen en weer losgooien.

De loods kwam naar het schip toe met een helikopter cabine op skies aangedreven door een propeller. Een lange gangway die over het ijs werd gelegd hielp de loods aan boord. De gangway werd achter gelaten op het ijs naast de vaargeul voor de volgende keer.

Om de haven van Oulu binnen te komen werden we geholpen door een havensleepboot met ijsbreek voorziening. Als laatste kunstje blies ze met haar schroef het gebroken ijs tussen de wal en het schip weg en konden we tegen de kant aankomen.

's Avonds had ik een stuk uit de Bijbel gelezen, voordat ik ging slapen, een gewoonte die ik mezelf verplichtte en tot op heden nog doe. Lucas bracht me terug naar vroeger, waar kerst werd gevierd in de kerk en thuis met kaarsjes, de kerstboom met engelen haar en verkeerde verlichting, de warmte, het samenzijn in een vooroorlogs, donker buurtje in Den Haag.

Ik keek rond over m'n beker chocolade melk. Bijna waren we omgeslagen en wie weet er niet meer geweest. Het was eind oktober. Een reisje Archangelsk (Witte zee) naar South Shields (VK), rond geladen met hout. Met slecht weer in de Barentszee barste er een brandstofpomp. De hoofdmotor moest uit. Drie man machinekamer personeel kregen het voor elkaar om de pomp te vervangen binnen drie kwartier met een zwaar slingerend schip. De rest van de bemanning stond met zwemvesten aan in de stuurhut de situatie af te wachten. Het was een noodsituatie. Ik vergeet nooit de 'Mayday' roep van de eerste stuurman en de kapitein die de kalmte bewaarde zich vasthoudend aan het bedieningspaneel.

En ineens was daar de doos van Stichting “Kerstfeest Op Zee” kennelijk heimelijk in een vorige haven aan boord gesmokkeld.

De kapitein moest naar de gang en zou een naam roepen als z’n vrouw een pakketje omhoog hield. Zo werd ik eigenaar van een houten sigarettendoos met een beschilderd spiegeltje in het deksel. Voor cadeaus voor de kinderen was natuurlijk ook gezorgd.

Na de chocolade melk kwam bier op tafel. Het kerstdiner werd door de tijdloze gezelligheid uitgeteld. Om drie uur ’s middags gingen we aan tafel. Ieder in z’n eigen messroom natuurlijk. Daarna ging iedereen leggen. Avond eten rond half zes was niet meer nodig. Maar na negen uur ’s avonds werd de gezelligheid voortgezet, voor degene die dat wilde, in de hut van de tweede WTK (werktuigkundige) met gekoeld bier. Het bier werd een kwartiertje op de kade gezet via een patrijspoort waarna het de juiste drinktemperatuur had.

2^e kerstdag werd er gewoon gewerkt. Een ploeg havenarbeiders (M/V) begonnen het ruim te vullen met zakken kunstmest. We liepen weer in onze werkplunje als op een gewone dag.

Begin januari ging ik van boord. Letterlijk lief en leed gedeeld. Zoveel dingen meegemaakt. Tussen de USSR ten Noord Afrika. Ik zou niemand weer terugzien.

Cor Vonk

Maassluis, 30 november 2024